

ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਸਿਵਲ

ਆਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਐਸ.ਨਰੂਲਾ, ਜੇ.

ਸ਼੍ਰੀ ਦੀਵਾਨਚੰਦ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ

1964 ਦਾ ਸਿਵਲ ਰਿਵੀਜ਼ਨ 119

ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ Act (X o f 1940) - ਐੱਸ. 2 ਅਤੇ 8(2) — ਵਿਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ

ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਨੂੰ ਰੈਫਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲਿਖਤ ਪਰ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦਾ ਨਾਮ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ - ਕੀ ਵੈਧ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ, ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕੇਸਾਂ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਹਿਲਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪਣੇ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਲਸ ਦਾ ਨਾਮ ਦੇ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ, ਧਿਰਾਂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਨਾਮ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂ ਸਾਲਸ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਆਪਣੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਕੋਲ ਭੇਜਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੈਧ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਤੀਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਸਪਸ਼ਟ ਇਰਾਦਾ ਇੱਕ ਨਾਮੀ ਸਾਲਸ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਪਰ ਨਾਮ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਲਸ ਦਾ ਨਾਮ ਖਾਲੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਨ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1940 ਦੀ ਧਾਰਾ 8(2) ਅਧੀਨ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਧਾਰਾ 115 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਸੀਨੀਅਰ ਸਬ-ਜੱਜ, ਸੰਗਰੂਰ, ਦੇ 13 ਜਨਵਰੀ, 1964 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਲਈ ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, ਬਿਨੈ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਬੀ.ਐੱਡ.ਆਰ. ਪਟਿਆਲਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ 1 ਫਰਵਰੀ, 1964 ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਜੀਪੀ ਜੈਨ ਅਤੇ ਬੀਐਸਜੀ ਉਪਤਾ, ਵਕੀਲ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ।

ਐਲ.ਡੀ. ਕੌਸ਼ਲ, ਸੀਨੀਅਰ ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, ਜਗਮੋਹਨ ਸੇਠੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਨਰੂਲਾ, ਜੇ.—ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇਕੱਲਾ ਪਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਝਗੜਿਆਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਨਾਮਕ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਕੋਲ ਭੇਜਣ ਲਈ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਮਝੌਤਾ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਸਮਝੌਤਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਾਲਸ ਦਾ ਨਾਮ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਫਰਵਰੀ, 1955 ਵਿਚ, ਇਕ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਮੈਸਰਜ਼ ਦੀਵਾਨ ਚੰਦ ਜਗਦੀਸ਼ ਰਾਏ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੇ 22 ਲੱਖ ਦੀਆਂ ਸੜੀਆਂ ਇੱਟਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨੀ ਸੀ। ਇੱਟਾਂ ਨੂੰ ਸਾੜਨ ਲਈ ਕੋਲੇ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਕੀਮਤ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਦੇਣ ਯੋਗ ਇੱਟਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਐਡਜਸਟ ਕਰਨੀ ਪਈ। ਸਪਲਾਈ 5 ਮਾਰਚ, 1955 ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣੀ ਸੀ ਅਤੇ 4 ਸਤੰਬਰ, 1955 ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਹੋਣੀ ਸੀ। ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 22 ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ: -

"ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਸਵਾਲ, ਮਤਭੇਦ ਜਾਂ ਇਤਰਾਜ਼ ਜੋ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਤੋਹਫਿਆਂ ਲਈ ਧਿਰਾਂ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਜਾਂ ਅੰਤਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਲਈ ਅਤੇ, ਜਾਂ, ਕੀ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕੀ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸਾਲਸ ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀ 'ਇੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦਰਜ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ 1 ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। 'A A A') ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਿਮ ਅਤੇ ਬੰਧਨ ਹੋਵੇਗਾ"

ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ, "ਚੀਫ਼ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.ਡੀ., ਪੀ.ਈ.ਪੀ.ਐਸ.ਟੀ.ਜੇ., ਪਟਿਆਲਾ" ਸ਼ਬਦ "ਏ.ਏ.ਏ." ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਸਾਈਕਲੋਸਟਾਇਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਪਰ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਊਟ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਕੋਰ ਆਊਟ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਸਵੀਕਾਰ ਮਾਮਲਾ ਹੈ

ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਇਮਾਰਤਾਂ ਅਤੇ ਸੜਕਾਂ, ਪਟਿਆਲਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ। ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਨੇ ਠੇਕੇਦਾਰ, ਜੋ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਹੈ, ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ? ਉਸ ਨੂੰ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੁਪਰਿਨਟੈਂਡਿੰਗ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਬਿਲਡਿੰਗਜ਼ ਅਤੇ ਰੋਡਜ਼, ਪਟਿਆਲਾ ਨੇ ਉਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ 25 ਸਤੰਬਰ, 1958 ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ:

"ਸ੍ਰੀ ਦੀਵਾਨ ਚੰਦ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਪਟਿਆਲਾ ਸਰਕਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸਾਲਸੀ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਸੰਗਰੂਰ, ਡਵੀਜ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਸਾਲਸੀ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਬਦ 'ਚੀਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.ਡੀ., ਪੈਪਸੂ ਅਤੇ ਐਸ.ਈ., ਰੋਡਜ਼ ਸਰਕਲ' ਨੂੰ ਅੰਕਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਾਲਸ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਮੇਰੀ ਯੋਗਤਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਧਿਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਐਸ.ਈ. ਦੁਆਰਾ ਸਾਲਸੀ ਕਰਵਾਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਕੇਸ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।"

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਨੇ 2 ਅਗਸਤ, 1962 ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1940(ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 8 (2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧੀਨ ਜੱਜ, ਸੰਗਰੂਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਦੇ ਪੈਰਾ 7 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਬਿਲਡਿੰਗਜ਼ ਐਂਡ ਰੋਡਜ਼ ਸਰਕਲ ਪਟਿਆਲਾ ਦੀ ਸਾਲਸੀ ਰਾਹੀਂ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਠੇਕੇਦਾਰ ਇਸ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਸਾਲਸ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਦਰਖਾਸਤ ਦਾ ਠੇਕੇਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਮਿਤੀ 21 ਅਕਤੂਬਰ, 1963 ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ (ਉੱਪਰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ) ਦੇ ਪੈਰਾ 7 ਵਿਚਲੇ ਦੋਸ਼, ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਿ ਠੇਕੇਦਾਰ ਐਸ.ਈ., ਪਟਿਆਲਾ ਦੀ ਸਾਲਸੀ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਨਕਾਰ

ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਥਿਤ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਕ ਇਤਰਾਜ਼ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਅਸਲ ਸਮਝੌਤੇ ਨਾਲ ਕਈ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਛੇੜਛਾੜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੌਲਿਕਤਾ ਦਾ ਮੁੱਲ ਗੁਆ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਇਸ ਦਾ ਆਖਰੀ ਹਿੱਸਾ ਸੀ।

ਇਤਰਾਜ਼ ਜਿਸ ਨੂੰ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਦਬਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

13 ਜਨਵਰੀ, 1964 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ, ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ, ਸੰਗਰੂਰ ਨੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਇਮਾਰਤਾਂ ਅਤੇ ਸੜਕਾਂ, ਪਟਿਆਲਾ ਨੂੰ ਸਾਲਸ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ। ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰੇ 12 ਅਤੇ 13 ਦੁਆਰਾ, ਉਸਨੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਪੈਰੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹਨ: -

“ 12. ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ “ਚੀਫ਼ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.ਡੀ., ਪੈਪਸੂ, ਪਟਿਆਲਾ” ਸ਼ਬਦ ਬਿਲਕੁਲ ਬੰਦ ਹੋ ਗਏ ਜਾਪਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ 9 ਫਰਵਰੀ, 1955 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸਾਲਸ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਭੇਜਣਗੇ।”

“ 13. ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਾਰਾ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਜਾਂ ਅੰਤਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਨਵੇਂ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੀ ਧਾਰਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ। ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਧੀਨ ਧਿਰਾਂ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲਸ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਬੀ.ਐੱਡ.ਆਰ., ਪਟਿਆਲਾ ਨੂੰ ਸਾਲਸ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਉਹ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਵਾਦ 'ਤੇ ਵਿਚੋਲਗੀ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਅੱਜ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਚਾਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਪਣਾ ਅਵਾਰਡ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰੇਗਾ।”

ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਜੀਪੀ ਜੈਨ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤਿੰਨ ਨੁਕਤੇ ਮੰਗੇ ਗਏ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ

ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਥਿਤ ਸਾਲਸੀ ਧਾਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਨੂੰ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਖੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਇਕੱਲੀ ਬਠਿੰਡਾ ਅਦਾਲਤ ਸੀ ਜਿਸ ਕੋਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8(2) ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਅਸਲ ਕਾਰਨ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਸੰਗਰੂਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਸ਼੍ਰੀ ਜੈਨ ਦੀ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਗਰੂਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8(2) ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਸੀ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦਾ ਦੂਜਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪਾਏ ਗਏ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 8(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਅਤੇ ਠੇਕੇਦਾਰ 'ਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਨੂੰ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਤਿੰਨ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਪਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 7 ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਬਾਰੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਖੋਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਮੇਰੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੈਂ ਇਹ ਮੰਨ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਨੋਟਿਸ ਅਸਲ ਵਿਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇਹ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਗੰਭੀਰ ਹਮਲਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਜੀ ਪੀ ਜੈਨ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਇੱਕ ਝਗੜੇ ਵਰਗੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਾਮਿਤ ਸਾਲਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਾਮ ਦੇਣ ਦੀ ਪੂਰਵ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣਾ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਪੱਤਰ ਵਿਹਾਰ ਰੁਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਜੈਨ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹ ਇੱਕ ਮੁਕੰਮਲ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਾਲਸੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੇਸਾਂ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਹਿਲਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪਣੇ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਲਸ ਦਾ ਨਾਮ ਦੇ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ,

ਧਿਰਾਂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਨਾਮ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂ ਸਾਲਸ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਆਪਣੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਕੋਲ ਭੇਜਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਵੈਧ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਤੀਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਸਪਸ਼ਟ ਇਰਾਦਾ ਇੱਕ ਨਾਮੀ ਸਾਲਸ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਪਰ ਨਾਮ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਨਾਮ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਨਾਮ ਮਾਰਜਿਨ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਲਈ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਫਿਰ ਤੋਂ ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਨਹੀਂ ਸਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੇ ਸਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਸਪਸ਼ਟ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਿਤ ਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਾਲਸੀ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ। ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅੰਸ਼ ਜਾਂ ਧਾਰਾ ਖਾਲੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਕਹਿਣ ਲਈ, ਇੱਕ ਅਧੂਰਾ ਸਮਝੌਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਾਮਿਤ ਸਾਲਸ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਵਾਲੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਨਾਮ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਲਈ ਇੱਕ ਪੂਰਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਸ਼੍ਰੀ ਐਲ.ਡੀ. ਕੌਸ਼ਲ, :- ਵਿਦਵਾਨ ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ- ਨੇ ਮੇਰਾ ਧਿਆਨ ਇੰਡੀਅਨ ਹੌਜ਼ਰੀ ਫੂਲਰੀ ਵਰਕਸ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਮਿਲਜ਼, ਲਿਮਟਿਡ (1) ਵਿੱਚ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ।

“ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ, ਨਾ ਤਾਂ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਹੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਢੰਗ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਅਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਇਕੱਲੇਸਾਲਸਦੇ ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ, ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਜਿੱਥੇ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਨਿਯਮ 1 ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।”

ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਾਲ ਕੋਈ ਝਗੜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਇਰਾਦਾ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਾਮਿਤ ਸਾਲਸੀ ਕੋਲ ਭੇਜਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਾਲਸ ਨੂੰ ਰੈਫਰ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਇਹ ਕੇਸ ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਜੈਨ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਐਸ.ਈ., ਪਟਿਆਲਾ ਦੁਆਰਾ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਕੇਸ ਉਸ ਖਾਤੇ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (1) (ਬੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।, S.E., ਪਟਿਆਲਾ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਨਾਮਿਤ ਸਾਲਸ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਨੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦਾ ਕੇਸ ਧਾਰਾ 8(1) (ਬੀ) ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।). ਉਹ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (2) ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕੇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (1) (ਏ) ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸਾਲਸ ਦਾ ਨਾਮ ਲਏ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਨਾਮ ਦੇਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਸਧਾਰਨ ਸਮਝੌਤਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3, ਐਕਟ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ 1 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਆਈਟਮ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8(1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਰਾਜ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8, ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ

(i) ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਸੰਪੂਰਨ ਵੈਧ ਅਤੇ ਬਾਈਡਿੰਗ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਅਤੇ

(ii) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8(2) ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਇਸਦੀ ਧਾਰਾ 8(1) ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ, ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ, ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਈ ਗਈ ਹੈ; ਸਿੱਖਿਅਤ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦਾ ਹੁਕਮ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8(2) ਅਧੀਨ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਰਚਿਆਂ ਸਮੇਤ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ,

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.

ਆਰ. 1962 ਐਸ.ਸੀ. 89.

(1) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1953 ਕਵਾਲ. 488:

ਪਰਮਿੰਦਰ ਕੌਰ, (ਅਨੁਵਾਦਕ)

ਡਿਸਕਲੇਮਰ : ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜਿਹ ਦਿਤੀ ਜਾਏਗੀ।